SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan **15 gld.**, za pol leta **8 gld.**, za četrt leta **4 gld.**, za en mesec **1 gld. 40 kr.**
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto **12 gld.**, za pol leta **6 gld.**, za četrt leta **3 gld.**, za en mesec **1 gld.** V Ljubljani na dom pošiljan veljá **1 gld. 20 kr.** več na leto.
Posamezne številke veljajo **7 kr.**
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljà tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob $^{1}/_{2}$6. uri popoludne.

Štev. 60. **V Ljubljani,** v torek 13. marca 1888. **Letnik XVI.**

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 10. marca.

Učni minister pa Slovenci.

(Konec.)

Na vprašanja dr. Tonklija odgovarjal je minister Gautsch v današnji seji budgetnega odseka. Skrbno se je izogibal vsakateri jasni in trdni obljubi. Da bi razburjene duhove malo potolažil, kazal se je v začetku, kakor da bi hotel slovenski pouk na ljubljanski gimnaziji še razširiti, češ, da se mu ne zdi pripravno, ako se grščina tam poučuje nemški, in da bode primerneje jo poučevati slovenski. Gledé slovenskih paralelk v drugih slovenskih deželah pa je trdil, da se kaže silno veliko zaprek zlasti v Gorici, kjer bi bilo treba poučevati v treh jezikih. Vendar bo to zadevo še pretresal. Kranjsko gimnazijo, rekel je minister, je odpravil zaradi prepičlega števila učencev; vse sili v Ljubljano, in Gorenjci sami niso ostajali v Kranji. Za letošnje leto se je bilo res vpisalo več učencev, in morda bi se gimnazija ne bila odpravila, ko bi se bilo to prej vedelo. Zaradi obilnega števila učencov pa misli sedaj v Ljubljani napraviti samostalno spodnjo gimnazijo.

Dr. Tonkli je na to še enkrat poprijel besedo in ministru rekel, da z njegovim odgovorom ni zadovoljen in da mu tudi ni na vse odgovoril, kar prihaja menda od tod, da ga ni poslušal. (Minister Gautsch je namreč med prvim Tonklijevim govorom šepetal s predsednikom budgetnega odseka. Pis.) Odgovarjal mu je samo zaradi paralelk v Gorici. Ali tudi tam reč ni tako težka, kakor si misli minister. Ako se mu že potrebno zdi za 20 Nemcev na gimnaziji imeti posebne nemške razrede, naj spodnjo gimnazijo in spodnjo realko v Gorici preustroji v realni gimnaziji, eno za italijanske, eno za slovenske učence, in troški se ne bodo ne le ne pomnožili, ampak še zmanjšali. O gimnaziji v Pazinu je minister čisto molčal, in vendar se je tam veljavni jezik kot učni jezik že obnesel, ker imajo vse gimnazije v Dalmaciji hrvatski učni jezik. V Celji, v Mariboru in Trstu tudi ni nobenih zaprek, ker Italijani v Trstu že imajo svojo gimnazijo. Ako minister pravi, da bode v Ljubljani napravil novo spodnjo gimnazijo, s tem sam priznava, da je bila gimnazija v Kranji potrebna. Čemu torej odpravljati potrebno gimnazijo, ki je prebivalstvu ugajala, katero ljudje sami želé? Čemu v Ljubljano siliti otroke, kjer jih je že tako preveč, čemu iskati potrebnega poslopja in državi napravljati večjih troškov, ko v Kranji že vse potrebno imajo? Bolíše bi torej bilo, da bi se storil korak naprej in gimnazija v Kranji zopet napravila, namesto da gosp. minister iz neprilične sramožljivosti svojega ukaza noče predrugačiti. Gospod minister ima torej samo prazne izgovore; on nam ne more zanikati, da bi ne imeli pravice do potrebnih srednjih šol, zato je čas, da jih res tudi že skoraj dobimo. V ta namen torej vnovič stavi lani odobreno resolucijo, ki se glasi:

„C. kr. vladi se nujno naroča, naj izvrši že večkrat od poslaniške zbornice sklenjene resolucije in opusti pripravne razrede, ki za slovenske učence obstojé v Celji in Gorici, ter v spodnjih razredih c. kr. državnih gimnazij v Gorici, Trstu, Mariboru in Celji napravi slovenske paralelke, v spodnjih razredih gimnazije v Pazinu, ki se ima premestiti v Pulj, pa hrvatske paralelke in jih odpreti že v šolskem letu 1888/89.

Enako naročilo se vladi daje zastran naprave italijanskih paralelk v spodnjih razredih državne gimnazije v Gorici za italijanske učence.“

Poročevalec Zeithammer se je pridružil tej resoluciji, ki je bila pri glasovanji res tudi sprejeta s 17 glasovi proti 11; z liberalno manjšino glasoval je tudi poslanec Lienbacher.

Učni minister opravičenih pritožb poslanca Tonklija ni bil nič kaj vesel; videlo se mu je, da so mu prav zelo presedale. Vendar pa ne bi bil rad imel, da bi bili dr. Tonkli in tovariši njegovi ostali pod slabim vtisom, ki so ga bile napravile njegove prve besede, in ki so bile tudi dr. Tonklija privzdignile, da je jako ostro govoril, zato se je še enkrat oglasil k besedi ter je povdarjal, da ga g. dr. Tonkli menda ni dovolj pazljivo poslušal, sicer bi se bil prepričal, da ni tako nepovoljno odgovarjal, kakor mu je očital. Ministerstvo bo že letos svojo pozornost obračalo na želje slovenskih poslancev in jim skušalo po môči ustrezati. Ali gledalo bo ob enem na to, da se slovenski učenci priučé toliko nemščine, da bodo mogli brez škode na gorenji gimnaziji slediti nemškemu pouku.

Tako je torej reč naša v budgetnem odseku rešena; ali že površni pogled kaže, da smo tam, kjer smo bili lani osorej. Takih besed in zagotovil, kakoršne je dajal gosp. naučni minister letos, slišali smo vsako leto tudi od njegovih prednikov. Ni torej čuda, da za-nje nihče nič več ne dá in da to poroštvo našim poslancem ne zadostuje. Te dni se zopet snidejo in dogovoré o nadaljnem ravnanji. Kakor včerajšnji listi poročajo, ima se splošna budgetna razprava menda res pričeti še pred Veliko nočjo, posebna pa precej po praznikih 5. aprila. Dotlej je treba slovenskim zastopnikom vedeti, pri čem da so.

Po smrti cesarja Viljema.

Umrl je junaški cesar, kakor ga je imenoval njegov narod. Življenje njegovo bilo je polno zgodovinskih dogodkov, iznenadenj in nasprotij. Imé njegovo bo slovelo v zgodovini, kajti poleg slavnega Leona XIII. je on jedna prvih oseb v sedanjem veku. Slab in bolehen v svoji prvi mladosti dosegel je najvišjo mejo človeške starosti. Sprva vojak v službi svojega brata, pruskega kralja, postal je vladar v mogočni državi. Goreč zagovornik kraljevske oblasti po milosti božji moral je iz državnih ozirov večkrat prezreti načelo legitimnosti. Nasprotnik pravicam naroda moral je demokraciji podajati orožje v roke. Nepriljubljen v prvih letih postal je ljubimec narodov, poljuden junak, o kojih govori zgodovina.

Ni se še zagrnila zemlja nad truplom pokojnikovim, že se narodi povprašujejo o nasledkih smrti njegove, ker nemški cesar je veljal kot močen steber evropskega mirú. Sèsul se je ta steber, in duhove prešinja tajen strah. Komaj je zatisnil oči cesar Viljem, predrznil se je neki francoski list proroko-

---

LISTEK.

„Jezičnik“ v slovenskem slovstvu

ob njegovi petindvajsetletnici.

(Predaval v Katoliški družbi A. Kalan.)

(Dalje.)

Le krasnih besedi Slomškovih, katere navaja „Jezičnik“ na strani 41, skoro ne morem, da bi jih ne omenil, ker so značilne za Vodnika in tedanjo dôbo: Kakor žvrgoli v domačem logu slavulj pesnice sladke, tako je naš rajni Vodnik svoje pesni prav po domače pel in je s svojim čednim petjem mnogo mladih pesnikov vnel. Vse je Vodnika rado poslušalo; od Soče do Mure, ob Savi in Dravi so se Vodnikove pesni popevale in ogrevale dobrovoljne Slovence. Bila je dôba Vodnikova našega slovstva lepa pomlad, blagi Vodnik pa njeno solnce.

Vodnik je dal slovenski besedi in pisavi prva vodila, Ravnikar vravnal jo je izmed ljudstva, Kopitar jo je dejal na pravo kopito. („Jezičnik“ XXIII. 6.)

Spomniti bi se nam bilo tedaj treba za Vodnikom vladike Mateja Ravnikarja in Jerneja Kopitarja, o katerih je „Jezičnikov“ pisatelj posebno mnogo pisal ne le v „Jezičniku“, ampak tudi v drugih knjigah in časopisih.

Ravnikar je velikega pomena za slovensko književnost, in sicer je prva zasluga njegova, da je nasproti prejšnjemu nemškutarjenju sam jel čisto govoriti slovenski in da je k temu budil učence svoje; druga zasluga je, da je jel tudi sam spisovati ter na svetlo dajati slovenske bukve in to v čistem krepkem narodovem jeziku; tretja zasluga Ravnikarjeva je stolica slovenskega jezika v bogoslovnici; četrta zasluga njegova je, da je pripravil Metelka v Ljubljano, v semenišče in na slovensko učilnico. (Cf. „Jez.“ XV. 63—70.)

Kopitarja, „monstrum scientiarum“ ga je imenoval J. Grimm, opisuje „Jezičnik“ obširno v XVIII. letniku ob stoletnici njegove smrti leta 1880. — Istega leta je uredil g. profesor Marn knjigo „Mat. Slov.“: „Kopitarjeva Spomenica“, ki v slovstvu preslavljaj Kopitarja, kakor ga je narod proslavil pri veliki stoletniški slavnosti v Repnjah. V predgovoru piše vrednik: V obroku prekratkem — se vé — dospelo je književnega blaga v ta namen primeroma malo. Vredovanje se je izročilo meni. Ker sem sam že poprej popisal Kopitarjevo slovstveno delovanje, ukrenem jo tako, da se izmed nabranega lepega slovstvenega cvetja raznih sedanjih pisateljev „velikan učenosti“ kaže tudi sam v pisavi tajni in javni, v besedi nemški in latinski, v vêdi slovenski in slovanski, da vsa knjiga Kopitarju more biti res Spomenica in narodnemu ustavu — „Matici“ — na hvalo . . . „Bila je taka osoda vedno slavnih možakov, da jim slovelo ime, ko jih zagrnil je grob.“ — I o Kopitarju je opazovati, da toliko let po smrti vedno bolj prihaja na dan in zanimljivo je, kako ga sodijo bližnji in daljni rojaki, kako po veri in narodnosti si različni učenjaki. Vsi pa se vjemajo v tem, da je bil res „velikan učenosti“ in da se ž njim ponašati smemo Slovenci. Marnovi krajši sostavki v tej „Spomenici“ so: J. Kopitar pa dr. Jakob Zupan. — Kopitar pa Pypin in Kolár. — Slavnost Kopitarjeva v nedeljo dné 22. avgusta 1880 v Repnjah, po časopisih sostavil J. Marn.

Res veljajo o Kopitarju besede Koseskega: Misel se sveti in duh slovenski na zraku Evrope. —

vati konec nemškemu cesarstvu ter priporočevati staro nemško zvezo kot program mirú. Nevarne in predrzne so take sodbe. Pretresla je sicer smrt cesarjeva nemško državo, skrb vzbuja bolezen sedanjega cesarja Friderika, vendar je država močna dovolj, da bo prenesla notranjo osebno krizo.

Drugo vprašanje se tiče avstrijsko-nemške zveze. Brez dvoma bo ostala ta zveza tudi v prihodnje, ker pooblaščena ministra sta jo podpisala v imenu svojih cesarjev, ta dva pa sta pravna zastopnika svojih držav. To smemo tem bolj povdarjati, ker je zveza sedaj potrebnejša, ako je v resnici smrt cesarjeva nevarnost evropskemu mirú. Dokler trajajo vzroki, vsled kojih se je zveza sklenila, tako dolgo tudi ne moremo dvomiti o njegovem obstanku. Na staro nemško zvezo ne moremo misliti, ker l. 1866 se je rešilo vprašanje o razmerah med Nemčijo in Avstrijo. Mi smo dosegli svojo državno samostalnost in te si ne damo vzeti. Ako pa bodo naši Nemci prekoračili meje državnih koristi in zahtevali državnopravno ali drugo ožjo zvezo z Nemčijo, dosegli bodo s tem nasproten namen. Vzbudili bodo nezaupanje v zvezo in provzročili nove prepire. Take življe je treba zatreti v kali, da ostane dosedanja avstrijsko-nemška zveza.

Kako sodijo vnanji listi o smrti nemškega cesarja, imamo že mnogo poročil. „Figaro“ piše, da se vsled Viljemove smrti ne bodo tako hitro predrugačile evropske razmere. Cesar Friderik bil bi nehvaležen, ko bi se sprl s knezom Bismarckom. Matere, francoske in nemške, čislajo sedanjega cesarja, ki sicer ne bo zatajil, izročil svojega rodú, vendar pa kaže, da se ne zanaša le na vspehe vojske.

„Soleil“ piše: „Nemška cesarska krona bi bila v večji nevarnosti, ko bi takoj prešla na unuka, ker stare nemške vladarske hiše so se klanjale osivelemu cesarju. Tudi veljavi skoraj 60 let starega moža, ki ima najboljše lastnosti, ne bodo se upirale, nerade pa bi prenašale jarem 28letnega moža. Ako bo novi cesar vladal nekaj mesecev, koristil bo mnogo svoji vladarski hiši, nemški državi in morda vsi Evropi, ker bi se morda mladi cesar poprijel pustolovstva, da doseže slavo in veljavo.“

„Siecle“ pravi: „Nemški prestolonaslednik (sedanji cesar) je bil vedno prijatelj mirú; njegov sin pa bi storil to, kar bi mu velevale osebne koristi. Sedaj je stvar drugačna. Nemčija more več zgubiti nego dobiti v boji z Rusijo in Francijo. Knez Bismarck ima neki veliko vpliva na mladega princa. Državni kancler pa ni predrzen igralec, ki zastavi vse svoje imetje. Vlada princa Viljema bi bila prehodna dôba od oboroženega miru do stalnega mirú ali do vojske. Počakajmo in se pripravimo. Vi, gospodje poslanci, pa vredite budget!“

Cassagnac piše v listu „Autorité“: Ne gledé na narodnostno sovraštvo moramo obžalovati starčka, ki je tako nesrečen v svoji družini. Ta cesar ni bil navaden človek; zmaga ga ni premotila. Upajmo, da ozdravi novi cesar, ker on je moder in ljubi mir, sicer se bo pooblačilo obnebje, ker cesarjevič Viljem je načelnik vojaški stranki in sovraži Francijo. Knez Bismarck bi ga morda pregovoril, da zgrabi za orožje in si zavaruje hegenomijo nad nemškimi knezi.

„Gaulois“ piše s spoštovanjem o pokojnem cesarji in pravi, da mora Francija pozabiti v tem trenotku vso svojo nesrečo, kojo je morala pretrpeti.

Tudi radikalni listi pišejo mirno. Tako pravi „Radical“, da sedanja premenba v Nemčiji ni nevarna. Francija bo počakala razvoj dogodkov. Francija nima moža, ki bi jo prisilil v boj.

Veljaven francoski državnik se je izjavil proti dopisniku: „Naše prebivalstvo in merodajno časopisje je mirno. Tudi vlada mora biti mirna. Obžalovati moramo smrt Viljemovo. On je bil porok mirú. Ako prevzame vladarstvo cesarjevič Friderik, ki ima najboljše lastnosti, smemo mirno gledati v bodočnost.“

Kjer časti se modrost, tam se imenuje moj sin! — Zatem nam našteva „Jezičnik“ v XXIII. letniku še mnogo drugih pisateljev — vseh skupaj petdeset — katerih seveda pri pregledu ne morem omenjati imenoma. Le onih, o katerih obširneje razpravlja „Jez.“, se na kratko spomnimo, katero več recimo.

Leopolda Volkmerja, častitega Anakreona slovenskih goric, Leop. Smigoca, Petra Danjkota, vrle Štajerce Valentina Staniča, „korarja z rudečimi očmi“ iz solnčne Goriške, Urbana Jarnika, „koroškega Vodnika“, nam je iz prve dôbe saj imenovati. Zadnjega opisuje Slomšek: Bil v staroslovenščini ves doma, je razumel vseh Slovencev podrečja; samče je sedal na nemški meji svojih petindvajset let, je gledal z žalostnim srcem osodo, kako nemščina na vsakih sto let sesterno polje za eno uro na široko spodrije; Jarnik je pa tudi branil, da nemščina slovenščine celó zalila ni, ter je svoje rojake to neprijazno nemško povodenj jeziti budil. (Cf. „Jez.“ XXIII.)

Obširneje nam je izpregovoriti o Fr. S. Metelku, ker o njem in o njegovi dôbi „Jezičnik“ razpravlja v treh letnikih (IX., X., XI., leta 1871, 1872 in 1873.) (Dalje prih.)

Prisilno zavarovanje.

(Dalje.)

Mislim, da sem dokazal dovoljno, kako pretirane so nade, katere goje nekateri do céne uprave prisilnih zavarovalnic. Čudim se, da prihaja kdo še do tacih zaključkov, ko je vendar splošno znano, da država in dežele upravljajo vse mnogo dražje, ko privatna — po trgovskem načelu uravnana — podjetja. V dokaz tega naj navedem le nekaj številk iz bilancij nemških državnih zadrug za zavarovanje proti nezgodam in pa nemških, privatnih zavarovalnic z jednakim delokrogom. Leta 1886. plačale so nemške državne zadruge za nezgode 1,711.594 mark odškodnin; upravni troški njihovi pa so znašali 2,601.542 mark

in sicer za uradniške plače	1,118.319	mark
za potne troške uradnikov . . .	31 342	„
za potne troške in nagrade osob, opravljajočih častno službo	458.752	„
za preiskovalne troške	277.247	„
in za ostale razne stroške .	715.882	„

Privatne zavarovalnice pa so plačale 7,700.000 mark odškodnin ter imele upravnih troškov 2,130.000 mark. V primeri s plačanimi odškodninami porabile so torej privatne zavarovalnice 28% za upravne troške, v tem ko so državne zadruge porabile 152%. Jednako céna je javna uprava tudi drugod.

Gospod predlagatelj pravi dalje, da bi prisilna deželna zavarovalnica „tudi v drugih ozirih blagodejno uplivala na gospodarstveni in nravni razvoj našega prebivalstva“ ter v podkrepljenje prve trditve navaja, da bi se ojačil hipotekarni kredit, če se upnikom, kateri so objavili svoje hipoteke ter pri objavljenji plačali dotične pristojbine za vse slučaje, tudi pri požarih prouzročenih po zločinu in lastnej krivdi, varujejo njih pravice do odškodnine v polnem obsegu.“ — S tem ojačevanjem hipotekarnega kredita prišel je g. prof. Šuklje pač prepozno, kajti take obveze prevzemajo — kakor se je lahko poučiti pri vsakej hranilnici — privatne zavarovalnice nasproti hipotekarnim upnikom že od davna. Da, oné storé še več; porok so namreč za odškodnine tudi v onih slučajih, če zavarovani dolžnik premije in pristojbin še plačal ni.

In kakošen bi bil blagodejni upliv na nravni razvoj? „Naglašal sem“ — pravi gospod predlagatelj — „da zavarovalna svota nikoli ne bi smela presezati visokosti škode, (sodim, da je hotel s tem izraziti, da bi zavarovalna svota ne smela nikoli presezati prave vrednosti, kajti, ko bi ne smela presezati visokosti škode, tedaj bi bilo s tem izrečeno, da niso dopuščeni parcijalni požari, temveč da mora vsako poslopje, ako že goreti začne, pogoreti do tal) — provzročene na zavarovanem objektu“. Od tega obeta si prenehanje špekulativnih požarov. Na to mu moram odgovoriti, da v tem oziru previdne privatne zavarovalnice storé vse, kar je v njihovej moči. Predno namreč sprejmo kako poslopje v zavarovanje, preračunijo po meri in drugem popisu istega vrednost njegovo in če je bilo predloženo za previsok znesek, znižajo ga. Pa vender špekulativnih požarov niso odpravile, kakor jih tudi ne bo odpravila deželna prisilna zavarovalnica, kajti nastanejo večkrat okolnosti, da se zavarovancu — ako že ima tak hudoben namen — izplača zapaliti svoja poslopja tudi če so zavarovana za nižjo vrednost, kakor jo reprezentujejo. Jaz si celo nasprotno drznem trditi, da bi deželna prisilna zavarovalnica še le vzbudila špekulativno požiganje, kajti ona bi bila prisiljena sprejeti v zavarovanje vsa poslopja, tedaj tudi taka, katerih privatne zavarovalnice ne sprejemajo. So ljudje, katere njihovi sosedje hodijo objavljat zavarovalnicam kot nezanesljive in prosit da se ne vsprejmó v zavarovanje. Take torej od požigalstva zadržuje le zavest, da potem nimajo pričakovati odškodnine; pri deželnej prisilnej zavarovalnici pa bi to se vé da odpadlo in špekulativnemu požiganju bila bi odprta vrata na stežaj. Sicer pa naglašam zopet, da bi precenjevanje poslopij, ako bi se imela deželna prisilna zavarovalnica vrediti po nazorih gospoda profesorja Šukljeta, postalo veliko pogostejše in s tem izpodbuja k špekulativnim požarom veliko intenzivnejša, ko doslej. Ali bi požiganje iz osvete res zmanjšalo, ko bi vsakdo bil zavarovan, o tem ne bodem obširneje govoril; le na to opozarjam, da se taki zločini — ki so, hvala Bogu! pri nas jako redki — godé tudi na tacih poslopjih, o katerih se požigalec s tablice nad hišnimi vrati lahko prepiča, da so zavarovana. Požigalec iz osvete ne misli namreč mnogo, koliko gmotne škode bode prouzročil svojemu bližjemu, do katere kuha srd v srci; on se zadovoljuje s tem, da ga spravi v nesrečo, pa naj bode že to s strahom, zadregami zaradi stanovanja ali na kak drug način, pred vsem pa, da si ohladi svojo jezo. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. marca.

Notranje dežele.

Avstrijski škofje izročili so že dné 30. januarija naučnemu ministru spomenico o verski šoli. Kako se glasi, nam ni znano, toda povedali smo to zaradi tega, ker nekateri listi zlobno očitajo cerkvenim pastirjem, da križem drže roke v tej zadevi.

Dunajski vladni krogi smatrajo ***zunanji položaj*** jako neugodnim. Nikdo sicer ne dvoji o miroljubnosti nemškega cesarja, kojemu poleg tega tudi še slabo zdravje zabranjuje bojna podjetja. Toda bolgarsko vprašanje je došlo na ono stopnjo, v koji je bajè le dvoje mogoče: ponižanje ali pa orožje v roko! — Upamo, da ne bo treba niti enega niti druzega, ako se le sporazumé vse velesile.

Proračunski odsek državnega zbora končal bo prihodnji teden svoje delovanje. Državni zbor bo zaradi tega že pred velikonočnimi počitnicami rešil generalno debato o državnem proračunu.

V Šleziji je gibanje za ***versko šolo*** jako živahno. Iz štirih severno-zapadnih arhipresbiteratov vratislavske škofije došlo je iz 23 župnij 5931 podpisov. Ako je bilo delovanje v vshodnem delu in olomuški škofiji ravno takó vneto, poslala bo majhna Šlezija do 40.000 podpisov. Katoliško-politiško društvo v Tešinu je imelo jako obiskovano zborovanje. O Liechtensteinovem načrtu je govoril državni poslanec Swieczy. Predložena resolucija v smislu predloga je bila enoglasno sprejeta.

Vnanje države.

Kakor hitro je došlo nemškemu cesarju poročilo o očetovi smrti, naznanil je takoj to tužno vest brzojavno papežu ***Leonu XIII.***, ki je tudi nemudoma izrazil istim potom svoje sožaljenje cesarju, cesaricivdovi Avgusti in prestolonasledniku Viljemu. Kardinal državni tajnik je takoj šel k nemškemu veleposlaništvu, da mu je sporočil v imenu Nj. Svetosti sočutje. — „Moniteur de Rome“ spominja se pokojnega cesarja z gorkimi besedami: Cela Evropa imenuje blazega pokojnega kneza miru. Verski mir našel bo v spominu nanj trdno zaslombo. Njegovo ime in prepričanje sta utelesenje notranjega in zunanjega miru.

Žalostni berolinski dogodek je nekoliko potisnil v drugo vrsto ***bolgarsko*** vprašanje, a nikakor ne rešil. Bruseljski „Nord“ je izpregovoril besedo o turški noti, kojo imenuje prvi korak, ki bo pomagal mirovno rešiti to kočljivo zadevo. Prepričan je, da knez Ferdinand ne bo zapustil sedaj še bolgarskih tal, ker še vedno upa, da Turčija ne bo podpirala svojega izreka z dejanji in da se ž njo ne strinjajo vse evropske velesile. Nujno je torej potreba, da se pridružijo Rusiji tudi Avstrija, Anglija in Italija, inače bo postal vspeh tega diplomatskega čina jako dvomljiv. „Nord“ je preverjen, da bi se Koburžan in Stambulov ne ustavljala več skupnemu in složnemu postopanju cele Evrope. — Nemški konzul v Sofiji ni razobesil zaradi cesarjeve smrti črne zastave, ker mu je ostro zapovedano, da ne sme v nobenem slučaji tega storiti, dokler je pretrgana diplomatska zveza z bolgarsko vlado. — „Sloboda“ pravi, da so Bolgari ostali zvesti podložniki Turčije, ako je slednja odposlala noto le zaradi tega, da bi izkazala Rusiji kako prijaznost, in ako ne bo dejanjski postopala zoper Bolgarijo. Toda Bolgari bodo pokazali nasproti sovražnemu orožju, kako visoko spoštujejo svojo prostost ter bodo radostnim srcem prelili kri za svoje pravice. List priznava, da je Koburžanova izvolitev nepostavna z ozirom na berolinsko pogodbo, toda to so prelomili oni, ki so skrivaj odpeljali iz Bolgarije kneza Aleksandra. Bolgari niso odgovorni za one, ki so se že začetkoma pregrešili s svojimi nakanami, da bi izpodkopali mir in red.

Ruski vladni krogi upajo, da smrt nemškega cesarja ne bo razrušila v zadnjem časi zboljšanih razmer med sosednima državama, marveč da se bodete še bolj približali. — Vestí o gibanji nihilistov v južni Rusiji so popolnoma izmišjene.

Cesar Friderik je odgovoril na sožalni brzojav ***francoskega*** predsednika Sadi-Carnota toplimi izrazi, v kojih se spominja simpatij, katere so mu izkazali mnogoštevilni Francozje v Sanremu za dôbe njegovega tamošnjega bivanja. Izraža trdno nado, da bodo ostali odnošaji med Nemčijo in Francijo tudi v prihodnje prijazni. — Tudi dné 10. t. m. je zaplenila oblastnija neki ilustrovan list, ki je žaljivo pisal o umrlem cesarji. — Pomenljiv je govor bistroumnega škofa Freppela o ljudski šoli povodom zbornične razprave o naučnem proračunu, v kojem je naglašal preobloženje sedanjega naučnega načrta in škodljivost naučne metode po šabloni. „To je sama bedarija“, rekel je govornik; „skrajni čas je, gosp. minister, da odpravite ta dva zla. Izbacnite iz učnega načrta vse in brez ozirov, kar nasprotuje zdravi pameti. Dajte učeniku popolno prostost, da bo mogel po svoji previdnosti spolnovati svoje dolžnosti. Imejte pred očmi, da je ljudske šole glavni nalog poučevati v branji, pisanji in računanji; ako se more poleg tega še kaj doseči, toliko bolje; toda proč s temi širokoustnimi učnimi načrti, proč s to reklamo, proč s sleparijo! Ako privedete elementarni pouk na svojo prvotno pot, izkazali bote deželi veliko dobroto, ker bote nadomestili domišljijo z istinitimi dejanji in lažnjive vspehe z dejanjskimi!“ — Te zlate besede zapomnijo naj si tudi naši gospodje pedagogi, in to toliko bolj, ker se ravno sedaj vrši v naši domovini boj za versko šolo, koje smoter je isti, kakor ga je zagovarjal plemeniti francoski rodoljub, škof Freppel.

Turški sultan je brzojavno naznanil svoje sočutje zaradi smrti cesarja Viljema nemškemu cesarju in prestolonasledniku.

Rumunski kralj je neki pooblastil Bratiana (?), naj sestavi ministerstvo, ker je ta nalog odklonil Ghika. To je moral slednji storiti, kajti vladi nasprotna stranka je sklenila v svojem zborovanji, da bo na vsak način odklonila kakoršno-koli Ghikovo ministerstvo, za kojim bi se po njenem mnenji skrival vedno le — Bratiano. Zaradi tega se nam pa dozdeva vest neverjetna, da se je kralj v svoji zadregi obrnil ravno do Bratiana.

Iz ***Abesinije*** se poroča: Ras Alula je prišel minoli četrtek v Asmaro, neguš pa včeraj v Vokitbo 10 kilometrov zapadno od Asmare. Vest, da so Sudanci zasedli Ambašaro, je neki resnična.

Izvirni dopisi.

Iz črnomaljskega okraja, 11. marca. Čudom sem se čudil, prebravši poročilo, da je večina učiteljev tukajšnjega okraja se „slovesno“ izjavila zoper Liechtensteinov šolski predlog. Menil sem, da se čuda godé pri učiteljih, da jih je brezverska šola tako razsvetlila, da vidijo, kar drugi ne vidijo. Večina!? Nekaj se jih je res zbralo v krčmi črnomaljskega g. učitelja, in pomnite, gosp. vrednik, v začetku meseca je bilo, potem gredó še v drugo gostilno in tù pri kupici vina se sklepajo tako „slovesne izjave“, tù se skuje bombasten telegram. „Večina“, ponavljam še enkrat. Bora četvorica je odposlala vkljub svarjenju njenega predstojnika, naj nikari ne draži po nepotrebnem in kali edinosti, vkljub temu svarjenju odposlala je vendar telegram. Dozdeva se mi pa vendar, da je vseh učiteljskih moči v tem okraji 28, in četvorica naj bo večina! Pač je g. učitelj oštir porabil svoje ime kot čopič, da je naslikal drugim črno, kar vsak vidi belo. Pa če bi res bila večina, kar pa nikakor do sedaj še ni bila, kaj pa, gg. učitelji, hočete s takimi izjavami? Da Liechtensteinovega šolskega predloga nikakor ne razumete, kar je slabo spričevalo za vas, s tem le kažete, da trobite v rog drugim zaslepljencem, da niste samostojni v mislih, ali pa, če razumete ta predlog in se mu vendar upirate, spoznavate s tem, da ste sovražniki verske šole; s takimi izjavami kažete, da ste sami brezverni, in kot taki pa vendar ne bodete trdili, da ste še sposobni poučevati katoliške otroke katoliških starišev. Naše katoliško ljudstvo ne more tega hoteti in se vam bode tudi uprlo, ko spozná vaše mišljenje. Hinavstvo ne bo več pomagalo! Kje bo pa potem vaš vspeh v šoli? Saj je naša šola verska, pravite. Če je res v vsem, zakaj se ji pa upirate, saj se na Kranjskem ne bode dosta ali nič premenila; drugje pa še ni, in tem drugim krajem se daste za slepo orodje. To pač ni častno za vas. Če je res pri nas verska šola, vendar vi, gg. učitelji, ne morete biti sodniki o lastni reči. To vendar ni nikjer. Pustite ljudstvo soditi, in to pa hoče in zahteva versko šolo, in sodba našega in vsakega katoliškega ljudstva bo enoglasna: Verska šola za naše otroke! Če je naša šola že taka po vašem mnenji, vam se ni treba sodbe bati, še manj sklepati v strahu tacih „resolucij“.

Pa pravite, ta predlog nas hoče spraviti pod oblast f....., da bomo zopet morali biti njih sluge! Kje pa stoji to? Ali ni v predlogu jasno povedano, da ima nadzorstvo država in le sonadzorstvo cerkev? „Pa otroci se bodo manj naučili, ker hočejo odpraviti nekaj predmetov.“ O sveta prostost! Ali ne vidite sami, da pri tolikih predmetih se sedaj prav nobenega ne naučé, še gladko brati ne. Da! v zadnjih šolskih letih berejo še jecljaje. Najpotrebnejše in koristno se bodo tudi še učili in to bolje, in tudi vaš trud bo manjši; le vam se hoče polajšati s tem predlogom.

Naj obračam to vašo izjavo kakor-koli tudi, zdí se mi smešna in nikakor častna za resne može, kar ste gotovo, ali vsaj upam to.

Eden, ki ni „slovesne izjave“ podpisal.

Z Dolenjskega, 8. marca. Včasi je veliko govorjenja, mnogo pisarenja o kaki stvari, ki ni vredna niti ene besedice ali poteze s peresom — samo da se kaj govorí in pisari. Dostikrat pa je potrebno, da oni, ki imajo dolžnost, oblast ali zmožnost govoriti, povzdignejo krepko svoj glas ali zastavijo peró v zagovor važnih, odnosno dnevnih vprašanj — socijalnih, šolskih, verskih itd.

Mnogo se govorí te dni, mnogo se prelije črne krvi — na papirji, in kakor večinoma — „pro et contra“. Zdaj je na dnevnem redu Liechtensteinov šolski načrt — ali pravo za pravo načrt za preosnovo sedanjih šolskih postav na verski, ali kakor pravijo nekateri, ker jih nedolžna besedica „verski“ žali — „konfesijonelni“ podlagi. Tù je veliko tekanja, pisanja, govorjenja in podpisovanja. Naši ubogi nasprotniki si hočejo grlo po vsi sili ohripaviti, da bi prevpili klic katoličanov, ki želé, ki zahtevajo — versko, krščansko, katoliško šolo. Nabirajo se podpisi povsod — podpisi za, podpisi zoper nameravano versko šolo.

Nasprotniki se bojé nove šolske postave, zato kričé in agitujejo toliko zoper njo. Tukaj se ločijo duhovi, tù spoznavajo se značaji. In to je dobra stran te nove borbe: ločitev duhov. Duhovščine se bojé; bojé se duhovnih nadzornikov, ali vsaj sonadzornikov. Bojé se tù pa tam nekateri gospodje učitelji duhovskega nadzorstva. Da kmečki nadzornik — in vsaj veste, da na kmečkih ljudskih šolah to ni prav izvanredno — pride šolo nadzorovat, ki stoji, kar se tiče omike, vendar precej nižje pod duhovskim nadzornikom — to se nekaterim gg. učiteljem ne zdí niti neznosno, niti neumestno, niti nespametno. Ali ko bi prišel duhoven njihove šole nadzorovat — to — to je pa že — strašno. In zato se nočejo podpisati! Mislim, da jih ni dosti tacih čudnih prikaznij; so pa taki, to je pa tudi gotovo; „exempla odiosa“.

Pa še nekje drugje se godi ločitev duhov zdaj te dni v borbi za ali zoper versko šolo. Ni še posebno davno, kar je bila ustanovljena družba sv. Cirila in Metoda. To je bila res lepa, hvalevredna misel, ko so gospodje ustanovili to družbo v Ljubljani. Ta družba naj bi bila čuvajka zoper krtovo delovanje „Schulvereina“ (tužnega imena) na Slovenskem. Pod varstvom slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda naj bi se razvijal po slovenskih šolah na Slovenskem — slovenski, narodni duh, slovensko, narodno mišljenje. Ne znali pa bi prav ceniti zaslug sv. Cirila in Metoda, ko bi izgubili izpred oči njihov poglavitni smoter, ki sta ga imela, ko sta prišla iz svoje domovine — na Slovensko: donesti narodom slovanskim, tavajočim v temi nevere in zmote, luč prave verske omike. To je bil gotovo prvotni in glavni namen sv. bratoma solunskima. In namen družbe sv. Cirila in Metoda mora tudi biti še vedno isti, ki sta ga imela omenjena sv. brata: braniti vero in narodnost zoper navale nemškega in liberalnega — bolj prav — brezverskega „Schulvereina“. Vero in narodnost ima čuvati družba sv. Cirila in Metoda med nami Slovenci. Kdor to pozabi ali zanemari, ne umé smotra te družbe, ali vsaj ne umé namena sv. slovanskih blagovestnikov.

Za vero in narodnost pa ne more vspešno skrbeti ter ju enakomerno in pravično pospeševati oni, ki sam ni navdan z verskim, gorkim čutom in narodno navdušenostjo. V nekem znanem trgu na Dolenjskem izvoljen je bil predsednikom neki gospod, ki ima precej dobro cesarsko službo. Zdaj pride čas, da se podpišejo peticijske pôle. Omenjeni predsednik podružnice sv. Cirila in Metoda — ni hotel podpisati peticijske pôle. Biti predsednikom tej odlično katoliško-narodni družbi, hoče s tem, ko se noče podpisati in podpirati naše prošnje in želje po verski šoli, naglaševati le eno točko — narodnost; a geslo slovensko: „vse za vero, dom, cesarja“, rad bi izbrisal.

Res, da mnogi krogi povdarjajo, da Liechtensteinov predlog se ne prilega za nas Slovence, ker nam ne garantuje narodnosti. Pa v „Slovenci“ ste že večkrat povdarjali, da nam ni za Liechtensteinov predlog, ampak pred vsem za versko šolo; zato ne bom zopet ponavljal, kar so že tako „Slovenčevi“ bralci čitali. Vsaj lahko bere vsak na pôli: „podpisi za peticijo gledé postavne vpeljave kofesijonalnih šol v Avstriji“. Pa kdor hoče slep in gluh biti, takemu ni moč — ne dopovedati, ne pomagati.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) potrdil je postavo deželnega zbora štajerskega, da se smejo učitelji še le tedaj iz službenih ozirov prestaviti, če deželni odbor v to dovoli. Dosedaj je imel to dovoljenje c. kr. okrajni šolski svèt v rokah. Za Slovence bo to nov bič.

(Društvo v podporo vzbolelim duhovnikom.) Leta 1876. je c. kr. dvorni kapelan, prelat msgr. Filip, oživil društvo, kateremu namen je: po zdravstvenih imenito južnih krajih podpirati duhovnike, ki so si v svojem poklicu nakopali bolezen in je še upanje, da bi po primernem odpočitku mogli nadaljevati službo svojo. Najvišje pokroviteljstvo prevzel je Nj. visokost cesarjevič Rudolf. Vodstvo sedaj razpošilja izvestje o delovanju v minolem letu 1887. Iz tega se vidi, da sta pristopila na novo 2 vstanovnika, 61 dosmrtnih udov in 159 letnikov; prvi vložijo najmanje 100 gld., drugi vsaj 20 gld., tretji pa vsako leto barem 1 gld. Razven tega je izkazanih 81 dobrotnikov s poljubnimi prineski. Sedaj društvo šteje blizo 2000 udov. Imenik istih obsega 44 strani velike osmerke. Zraven presvetlega cesarja in cesarice je naštetih še petnajst vstanovnikov iz hiš vladarskih, jedenajst jih je med dosmrtniki. Vsi društveniki so izkazani abecednim redom po posameznih episkopovinah. Izmed naših krajev ima: Gorica 1 vstanovnika, 3 dosmrtne, 6 letnih in 2 častna uda; Celovec 3 vstanovnike, 5 dosmrtnikov, 10 letnikov; Lavant 1 vstanovnika (Nj. ekscelenca knezoškof), 13 dosmrtnih in 27 letnih udov; Ljubljana 10 dosmrtnikov in 11 letnikov; Trst 3 dosmrtne člane. — Kar se tiče premoženja, to je isto med ostalim narastlo z novo društvenino v znesku 26.082 gld., neki dobrotnik, ki neče biti imenovan, daroval je 20.000 gl. Dné 31. decembra 1887 je društvo imelo 91 gld. 21 kr. gotovine in 112.300 gld. v vrednostnih listinah. Vrh tega ima isto dve svoji hiši, kjer društveniki dobivajo stanovanje brezplačno, jedna je v Gorici z 18 sobami, druga v Meranu z 22 izbami. Če bi se vsi prostori ne potrebovali za člane, v tem slučaji se sobe dajo tudi v najem. V Meranu je poseben oddelek za dignitarje in zasebne družine. Oboje poslopje je vredno 100.000 gld. V pretečenem letu je društvene dobrote dobivalo 23 duhovnikov, a za tekočo zimo in vzpomlad se jih je oglasilo 36 in izredno tudi 1 z Ruskega. — Načelnik društvu je vstanovitelj, v Gorici bivajoči prelat msgr. Filip. Bodi še omenjeno, da je Leon XIII. imenovanega vstanovitelja in voditelja v obziru na zasluge gledé društva lani počastil z naslovom „protonotarius apostolicus“.

(Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) je izvolilo včeraj pri izrednem občnem zboru prevz. mil. gospoda Josipa Juraja Strosmayer-a, biskupa bosanskega in srenskega, svojim častnim članom.

(O šolskih hranilnicah.) Mladinoljubi na Ogerskem so leta 1875 vstanovili varčevalnice za šolsko mladež. Prvo leto se je za to vstanovo oglasilo 15 učilnic. Denar je zbiralo 32 učiteljev, varčevalcev dobili so 2621, ki so shranili celó 13.337 gold. V šolskem letu 1886/87 imeli so 616 šolskih hranilnic, 28.000 varčevalcev, znesek nabral se je do 28.900 gl., poslovalo je 977 učiteljev. Nabrani denar spravljajo v zasebne hranilnice. Lani dne 2. februvarija so dobili tam poštno hranilnico, in v isto shranjuje denar 113 šolskih hranilnic. — Vstanavljanje šolskih hranilnic je danes razmeroma lahko. V državnem zboru

je neki poslanec vlado poklical, naj bi premislila, kako bi se pri nas vravnale take varčevalnice. Sedaj duhovniki, učitelji in drugi mladinoljubi iz lastnega nagiba idejo učencem na roko pri vlaganji. Pisalec teh vrstic pozná nekoga, ki je te dni s pošte dobil 38 obrestnih nakaznic s prošnjo, naj je razdeli šolarjem. Dvoje - troje adresatov je šolo sicer že zapustilo, vendar še preostaja čedno število drugih največ v tretjem razredu; a vsem še se doposlalo ni, med te spada na pr. učenec, ki ima vloženih nekaj čez 20 gold., več jih je začetnikov s 50 kr., kar se pa še ne obrestuje, to se namreč godi še le po 1 gold. Vodstvo poštne hranilnice je enkrat izrazilo željo, naj bi se po Avstriji šolske hranilnice vstanavljale obligatno, to je, da bi učitelji morali zbirati prineske ter nadzorovati knjižice. Ali kje še je to! Na Francoskem je v tem obziru nekaka, da tako rečem, moralna sila, ker vlada nobenej šoli, ki se ne izkaže s šolsko hranilnico, ne daja podpore za izredne namene. In ravno šolskim hranilnicam pripisujejo veliko število varčevalcev. Tam so prve hranilnice oživotvorili leta 1818. Cez 56 let, namreč 1874, bil je skupni broj vložnikov 170.066 z vložnino 573,498.967 frankov. Iz tega leta, t. j. 1874, so dobili šolske hranilnice. In deset let pozneje, namreč 1883, bilo je že 4,938.290 vložnikov s shranjenim zneskom za 1.893,882.866 frankov. Dandanes je na Francoskem okoli 6,000.000 varčevalcev, a privarčevani znesek narastel je do šest milijard. Ne sme se sicer trditi, da so to povzročile jedino le šolske hranilnice, a priznati se mora, da so tudi one pomagale buditi varčevalnost.

(**Lavorov venec**) poslali so graški mestni očetje v Berolin na krsto cesarjevo s trakom in napisom: „Štajersko glavno mesto Gradec.“ Tudi graški nemški visokošolci sklenili so ob navzočnosti rektorja Boltzmana naročiti venec ranjkemu cesarju Viljemu, katerega ponese dijaška deputacije v Berolin.

(**Hranilnica**) v Sisku je ustavila izplačila. Vzrok je propad nekaterih trgovskih hiš, pri katerih je imela večje svote, in pa ne ravno vzorno gospodarstvo.

(**Ženo zastrupiti**) poskusil je dné 6. t. m. gostač Miha Izlakar z Gabrskega v trboveljski občini. Ko je bolna ležala, primešal je rumene mišice v skledico zavretega mleka, katero je žena zaužila. Le hitra zdravniška pomoč rešila jo je gotove smrti. Povod temu hudodelstvu dalo je 110 gld., katere je Izlakarica podedovala in jih ni hotela svojemu možu in njegovi sestri dati, vsled česar je bil tudi pogostem prepir v hiši.

(**Homér**) je dobil jedno leto hude ječe. Povedali smo že nedavno, da mož še živi in da je bil poslednji čas v avstrijski državni službi kot c. kr. poštni asistent v Pontebi. Ker si je dovolil ondi več posla z denarnimi pismi, kakor pa to kazenski paragrafi dopuščajo, zamotal se je v paragrafe in ti so ga potegnili v ječo.

(**Izpred sodišča.**) Pri včerajšnji porotni obravnavi sta bila zatožena osemnajst let stari France Staré in 22letni Jan. Šimnovec iz županstva smledniškega zaradi hudodelstva umora, storjenega s tem, da sta dné 25. decembra 1887 zvečer Fr. Jerišo umorila. Kakor zatožba tudi zatoženca sama priznavata, pila sta nad mero vina in še več žganja. Prišel je v gostilnico tudi neki ključar Bitner, kateri je izjavil proti Starétu, da nameraja njegovo mater - vdovo vzeti v zakon. Nato se Staré zadere na njega in poprime nož ter se hoče zaleteti v Bitnerja, svojega prihodnjega očma, ter mu pretí, da bode njega in svojo mater usmrtil, ako isto Bitner v zakon vzame. Potem ideta proti posestvu Jurčka, da se ogneta dveh mož, katera bi imela srečati. Šla sta v hlev in zahtevala od šestnajstletnega hlapca Franceta Jeriše, naj jima dá žvepljenke; a ko jima ta odvrne, da istih nema, zabode mu zatoženi Staré nož v levo stran prs, in Jeriša je vsled te rane umrl. Zatoženca imela sta že poprej jako čudne pogovore o zaprtijah. Šimnovec je pravil Starétu, „da je na ljubljanskem gradu v zaporu bolje, nego na Žabjeku,“ a Staré je izraževal željo, da bi bil vendar enkrat rad zaprt, „da vidi, kako je dobro na Gradu in da bi se vsaj enkrat naležal“. Porotniki so jim stavljena vprašanja gledé umora enoglasno zanikali, hudodelstvo uboja pa enoglasno potrdili. Sodišče je obsodilo Fr. Staréta na pet let, Jan. Šimnoveca na osem let teške ječe poostreno s postom.

Telegrami.

Dunaj, 13. marca. Zbornica poslancev: Taaffejev dopis naznanja nastopni Bismarckov brzojav Kálnokyju: S posebno vročo hvaležnostjo sprejela je vlada Nemčije in Prusije svečano včerajšnjo izjavo avstrijskega državnega zbora, kojo je ta posvetil spominu cesarja Viljema. Ekscelenca naj izvoli sporočiti predsedniku Smolki izraz naše zahvale. — Dunajsko deželno sodišče prosi, da bi se mu dovolilo kazensko postopanje zoper Schönererja, ker je siloma vdrl v vredništvo „N. W. Tagbl.“

Dunaj, 13. marca. „Wienerzeitung“ objavlja Bismarckov brzojav Kálnokyju, v kojem izraža zahvalo za znamenja prisrčnega sočutja pri tugovanji Nemčije, ki so došla iz vseh delov Avstro-Ogerske kot nov dokaz nerazrušljivih, na enake koristi, tradicije in mišljenja narodov opirajočih se prijateljskih vezi. Kálnoky je odgovoril, da so obestranski narodi složni v mišljenji in da bodo vsako poskušnjo dobro prestale prijateljske vezi, koje so se spojile, da se bo ohranil mir. Avstro-ogerska zaupljivo spozna v Viljemovem nasledniku ravno tako vročega prijatelja svojega vladarja in svojih narodov.

Berolin, 13. marca. Cesarjev ukaz naznanja državnemu kanclerju načela, ki so merodajna za postopanje vlade in koja obsezajo popolni vladni vspored. Kot najvišji zakon za občni blagor, kot najtrdnejše poroštvo za nemoteno vspevanje vladnih dolžnostij imenuje se vzdržanje orožne moči. Dalje našteva: Vestno spoštovanje državne in deželne ustave, strogo izvrševanje načela o verski strpnosti, vzgojevanje mladine v božjem strahu, priprosti šegi in najskrajnejši štedljivosti v prospeh gospodarskega napredka, razvoj umetnij in ved — ter konča: Neoziraje se na slavna velika dela naj bo moja vlada dobrodelna, koristna in blagotvorna.

Petrograd, 13. marca. „Praviteljstveni Vjestnik“ piše: Razven carjeve želje, da bi se izkazalo spominu umrlega vladarja pristojno spoštovanje, dokazuje tudi namerovano potovanje prestolonaslednikovo v Berolin, da bodo vezi tesnega prijateljstva in vzajemnega zaupanja, koje že davno spojajo obe vladajoči hiši in kojim je bil cesar Viljem zvest do zadnjega izdihljeja, ostale tudi pri nasledniku. Te zvezi naj bodo, kakor poprej, jamstvo trajnih mirovnih odnošajev mej Rusijo in Nemčijo, koji so tako potrebni na obestranski blagor in v preprečenje vsakojake mejnarodne zmešnjave.

Umrli so:

10. marca. Jakob Železnikar, kovač, 46 let, Kravja dolina št. 11, jetika. — Karol Brezan, mizar, 69 let, Poljanska cesta št. 31, pljučni empysem.

11. marca. Jera Grabec, delavčeva žena, 46 let, Kolezijske ulice št. 20, Variola.

V bolnišnici:

8. marca. Janez Grum, dninar, 49 let, jetika.

9. marca. Anton Kramar, gostač, 50 let, jetika.

10. marca. Marija Bizjak, šivelja, 28 let jetika. — Ana Košir, dekla. 31 let, Variola.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje zrakomera v mm	Stanje toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
12.	7. u. zjut.	720·8	4·0	sl. szap.	oblačno	24·20
	2. u. pop.	722·8	1·6	sl. svzp.	sneg	dež
	9. u. zveč.	723·7	1·0	„	oblačno	sneg

Zjutraj oblačno, potem je hudo snežilo do treh popoludne, zvečer se je zjasnilo. Srednja temperatura 2·2° C., za 0·6 pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

13. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	77 gl.	60 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	78 „	75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „	95 „
Papirna renta, davka prosta	92 „	45 „
Akcije avstr.-ogerske banke	857 „	— „
Kreditne akcije	268 „	— „
London	126 „	95 „
Srebro	— „	— „
Francoski napoleond.	10 „	04½ „
Cesarski cekini	5 „	99 „
Nemške marke	62 „	35 „

Za Levstikov spomenik.

Darovali so dalje:

Gosp. Anton Belec v Št. Vidu	1 gl.	— kr.
Gdč. Ivanka Zakotnik v Št. Vidu	1 „	— „
Gospa Josipina Zdešar	2 „	— „

Dijaška kuhinja v Ptuji.

Z nova so v človekoljubno svrho nastopni p. n. častiti gospodje darovali:

Č. g Modrinjak Matija, prošt v Ptuji	10 gl.	— kr.
G. dr. Ploi Jakob, odvetnik v Ptuji	9 „	30 „
G. Klobučar Anton, c. kr. sod. pristav v Ptuji	4 „	50 „
G. Kunstek Luka, prof. v Ptuji	4 „	— „
G. Želesinger Franc, prof. v Ptuji	3 „	— „
G. Cilenšek Martin, prof. v Ptuji	2 „	40 „
Č. g. Majcen Ferdo, prof. v Ptuji	2 „	10 „
Č. g. Hirti Franc, benef. v Ptuji	2 „	10 „
G. Spindler Anton, c. kr. kancelist v Ptuji	2 „	— „
Č. g. o. Stanislav Prus, min. kapl. v Ptuji	1 „	— „
„Ljubenski Slovenci“	10 „	— „
Čast. g. Sinko Jože, kapelan pri sv. Jakobu v Slov. goricah	3 „	— „
„Neimenovan“	4 „	— „
Č. g. Meško Jakob, župnik pri sv. Lovrenci v Slov. goricah	5 „	— „
Č. g. Trstenjak Jakob, župnik pri sv. Marjeti niže Ptuja	3 „	— „
G. Zelenik Josip, odgojitelj in veleposestnik	30 „	— „
„Neimenovan“	1 „	— „
Č. g. Čuš Ivan, deficij. v Wetmanstätten	5 „	— „
G. Strah J., kmet	1 „	— „
„Vesela družba štajarskih Slovencev v Kostanjevici na Kranjskem“ je nabrala	8 „	— „

Zadnji dar, doposlan 6. novembra 1887. l. v Ptuj, še poneljubi naključbi ni bil izkazan. Prosimo oproščenja! — Vsem častitim dariteljem in ljubiteljem učeče se mladeži izrekamo najprisrčnejšo zahvalo in stoterni: „Bog plati!“

Imoviti Slovenci posnemajte jih ter se pri vsaki priliki spominjajte naših ubogih slovenskih dijakov!

Nadaljne milodare vsprejema č. g. o. Benedikt Hrtiš, župnik in gvardijan na Ptuji.

Javna zahvala.

Za šolo posebno vneti, prečastiti gospod **Anton Ponikvar**, župnik v Knežaku, podaril je tukajšnji šoli **krasno podobo sv. Očeta papeža Leona XIII.** Za 'a in več drugih darov, ki jih je naša šola v teku časa od blagega dobrotnika i prijatelja šolske mladine prejela, izreka podpisani prečastitemu gospodu svojo najtoplejšo zahvalo.

Vodstvo trirazredne šole v Knežaku,
dné 7. marca 1888.

Pim.

Zahvala.

Z odličnim spoštovanjem zahvaljujemo se prečastitemu gospodu dekanu, ki so tolikrat v bolezni prišli tolažit našega nepozabljenega očeta; zahvaljujemo se tudi prav lepo slavnemu odboru kamniške čitalnice, ki se je vdeležila z deputacijo in društveno zastavo, tako tudi gospodom pevcem slavnega društva „Lira“ za prelepo in ganljivo petje, kakor tudi vsem drugim, ki so našega nepozabnega očeta spremili v tako obilnem številu do hladnega groba.

(1) **Zalujoča rodbina Ozbič.**

OTOMANE,

!! 38 gld. a. v. !!

(glej podobo)' najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orodje, preoblečene z modernim in močnim blagom in **popolno posamenterijo**, to je s **čopiči in dolgimi franžami** iz blaga, izdeluje po — **38 gold. av.** — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Ključarske ulice štev. 3,

(pod mestnim trgom).

Uzorci blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — **Modrace na peresih** (Federmadratzen) **10 gl.** in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot špecijaliteto: **altarne preproge.**

Ceniki s podobami zastonj in franko na zahtevanje.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so **oljnate barve v pločevinastih pušicah** (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Izdajatelj: Jožef Jerič. Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.